

Krzysztof Żarna

Słowacja na drodze do Unii Europejskiej

Polityka i Społeczeństwo nr 6, 132-140

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krzysztof Żarna

SŁOWACJA NA DRODZE DO UNII EUROPEJSKIEJ

Jeżeli chodzi o posiadanie własnego państwa, Słowacy są narodem, który nie ma zbyt bogatych tradycji. Przez blisko 1000 lat znajdowali się w granicach Królestwa Węgier. W okresie międzywojennym wchodzili wprawdzie w skład Czechosłowacji, ale to Czesi odgrywali dominującą rolę. Słowacy posiadali swoje państwo w okresie 1939–1945, jednak I Republika znajdowała się wówczas pod wyraźnym wpływem III Rzeszy. Po aksamitnej rewolucji powstała Federacja Czecho-Słowacka, która funkcjonowała na arenie międzynarodowej do końca 1992 r. Spośród państw Europy Środkowej słowacka droga do Unii Europejskiej (UE) była najbardziej skomplikowana. Jej specyfika wiązała się z polityką koalicyjnego (Ruch na Rzecz Demokratycznej Słowacji – Słowacka Partia Narodowa – Zrzeszenie Robotników Słowackich) rządu Vladimíra Mečiara w latach 1994–1998, które spowolniły proces integracji. Zaważył na tym stosunek do mniejszości narodowych i etnicznych. Pogorszyły się również stosunki z Budapesztem na płaszczyźnie sytuacji mniejszości węgierskiej, „Karty Węgry” i dekretów Beneša. Niepokój budziła też popularność nastrojów nacjonalistycznych.

Słowacja jest politycznym spadkobiercą Czechosłowacji, która nawiązała stosunki dyplomatyczne ze Wspólnotami Europejskimi (WE) już pod koniec lat osiemdziesiątych XX w. Możliwe to było dzięki podpisaniu 25 czerwca 1988 r. wspólnej deklaracji w Luksemburgu pomiędzy Europejską Wspólnotą Gospodarczą (EWG) a Radą Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG). Dzięki temu zawierano handlowe umowy bilateralne pomiędzy poszczególnymi państwami RWPG a WE. W przypadku Czechosłowacji umowa została podpisana 7 maja 1990 r. (Kołodziejczyk-Konarska 2002: 250). 1 stycznia 1991 r. zawarto umowę o preferencjach celnych. Układ Europejski (Umowa o stowarzyszeniu) z Czechosłowacją, Polską i Węgrami Wspólnoty

Europejskie zawarły 16 grudnia 1991 r. Stał się on podstawą prawną wzajemnych stosunków. W wyniku rozpadu Federacji, który nastąpił 1 stycznia 1993 r., powstały Republika Czeska i Republika Słowacka. Ukonstytuowane rządy tych krajów od tego momentu samodzielnie już prowadziły negocjacje ze WE. Słowacja podpisała Układ Europejski 4 października 1993 r., a po zakończeniu procesu ratyfikacyjnego wszedł on w życie 1 lutego 1995 r. (Łoś 2007: 77). Państwo to odziedziczyło po Federacji najważniejsze decyzje, które ułatwiały wybór strategii w polityce zagranicznej.

Istotnym wydarzeniem dla państw Europy Środkowej było spotkanie Rady Europejskiej w Kopenhadze w dniach 22–23 czerwca 1993 r. Ustalono wówczas tzw. kryteria kopenhaskie, będące warunkiem przystąpienia do Unii Europejskiej. Wśród nich były: demokratyzacja, poszanowanie praw człowieka, ochrona mniejszości narodowych, funkcjonowanie gospodarki rynkowej, realizacja celów unii politycznej, gospodarczej i monetarnej (Łastawski 2006: 270–273). W przypadku Słowacji utrudnieniem było stanowisko rządu wobec mniejszości romskiej i węgierskiej. Przedstawiciele partii węgierskich wystosowali list do Rady Europy, wskazując na fakt, iż władze słowackie nie dotrzymywały zobowiązań dotyczących respektowania praw mniejszości, które Słowacja przyjęła, przystępując do tej organizacji. Sytuację dodatkowo podgrzał Mečiar, który opowiedział się za zmniejszeniem pomocy socjalnej i ograniczeniem przyrostu naturalnego Romów. Przedstawiciele europejskich organizacji mniejszości narodowych i obrońcy praw człowieka skrytykowali to wystąpienie (Łoś 2007: 78).

Pod koniec niemieckiego przewodnictwa w UE doszło do szczytu Rady Europejskiej w Essen 9 grudnia 1994 r., podczas którego przeformowano dokument, który zawierał strategię przygotowań do przyjęcia w szeregi UE stowarzyszonych z nią państw Europy Środkowej. Podkreślając dotychczasowe dokonania, wskazano na konieczność wprowadzenia instrumentów przybliżających je do wspólnego rynku. Poruszono również problem włączenia krajów kandydujących do Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, rozbudowy sieci transportowej i komunikacyjnej, spraw edukacji i kultury. Zapowiedziano regularne konsultacje na szczeblach szefów państw i rządów, a także ministrów poszczególnych resortów (Łastawski 2006: 272).

Na początku 1995 r. przewodnictwo w UE przejęła Francja. Podczas szczytu w Cannes (26–27 czerwca 1995 r.) zaakceptowano opracowaną wcześniej przez Komisję Europejską „Białą Księgę”, która dotyczyła przygotowania krajów stowarzyszonych Europy Środkowej do

połączenia się z jednolitym rynkiem UE. Podczas tego szczytu premier Mečiar przedstawił oficjalny wniosek o członkostwo. 4 lutego 1997 r. przyjęto dokument „Narodowy program dostosowania słowackich regulacji prawnych do prawa wspólnotowego” (Đurica 1996: 265).

16 lipca 1997 r. Komisja Europejska przedstawiła opinii publicznej propozycje „Agendy 2000”, wykorzystując zalecenia Rady Europejskiej, ustalenia konferencji międzyrządowej oraz postanowienia traktatu amsterdamskiego. Zawierała oceny państw kandydujących i rekomendowała możliwość podjęcia negocjacji z sześcioma kandydującymi: Czechami, Cyprzem, Estonią, Polską, Słowenią i Węgrami. Na skutek tych uzgodnień Słowacja nie znalazła się w pierwszej grupie państw rozpoczynających negocjacje. Komisja, uwzględniając kryterium polityczne, stwierdziła, iż rząd przekroczył swoje uprawnienia wobec innych organów państwa i nie dopuszczał opozycji do kontroli instytucji państwowych. Komisja zwróciła uwagę na złą sytuację mniejszości romskiej i węgierskiej, którym nie zagwarantowano prawa posługiwania się własnym językiem. Parlament Europejski zagroził w listopadzie 1995 r. zamknięciem przedstawicielstwa UE w Bratysławie. Przewodniczący Komisji stwierdził, iż słowackie stanowisko wobec mniejszości może zablokować przystąpienie tego kraju do struktur europejskich. Było to istotne, gdyż Węgrzy stanowili 10,8%, a Romowie 1,4% mieszkańców, a władze usiłowały narzucić koncepcję wyższości jednej grupy narodowościowej nad innymi. Słowacja nie spełniła też drugiego kryterium dotyczącego gospodarki wolnorynkowej. Trzecie kryterium dotyczyło dostosowania prawa krajowego do wspólnotowego. Komisja stwierdziła, że Słowacja z Litwą i Łotwą poczyniła duże postępy w implementacji prawa europejskiego, ale przedstawiła szereg zastrzeżeń w tym względzie (Kołodziejczyk-Konarska 2002: 262–263). Na posiedzeniu Rady Europejskiej w Luksemburgu 12–13 grudnia 1997 r. podjęto decyzję o rozszerzeniu UE o wymienione wcześniej państwa, wśród których nie znalazła się Słowacja (Łastawski 2006: 273–274).

Po odejściu rządu Mečiarra we wrześniu 1998 r. pierwszym zagranicznym spotkaniem nowego premiera Mikulaša Dzurindy oraz ministra spraw zagranicznych Eduarda Kukana była wizyta w siedzibie organów unijnych w Brukseli. Dzurinda spotkał się z przewodniczącym Komisji Jacquesem Santerem, przewodniczącym Parlamentu Jose-Marią Gil-Roblesem, komisarzem ds. zagranicznych Hansem van den Brokiem i sekretarzem generalnym NATO Javierem Solaną. UE pozytywnie zareagowała na demokratyczne zmiany, jakie zaszły po wyborach parlamentarnych w 1998 r. Dyplomacja słowacka uczyniła wiele,

aby uzyskać akceptację włączenia do pierwszej grupy państw oczekujących na rozszerzenie UE. Słowacja po uzyskaniu pozytywnej rekomendacji została zaproszona ostatecznie do rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych na szczycie UE w Helsinkach 10–11 grudnia 1999 r. wspólnie z Bułgarią, Litwą, Łotwą, Maltą, Rumunią (Łastawski 2006: 308).

Już w styczniu 2000 r. odwiedzili Słowację przewodniczący Komisji Romano Prodi i komisarz ds. rozszerzenia Günther Verheugen. Wizyta była związana z obawami, czy koalicja utrzyma władzę w związku z olbrzymimi kosztami społecznymi przeprowadzanych reform. Jeszcze w maju Verheugen obawiał się powrotu rządów Mečiar. Proces negocjacji rozpoczął się 15 lutego 2000 r. w czasie inauguracyjnej konferencji międzyrządowej w Brukseli. Głównym negocjatorem był sekretarz stanu w MSZ Ján Figel'. Podczas tego spotkania obie strony przedstawiły swoje propozycje. Proces przystępowania danego państwa obejmował „screening”, czyli analizę dostosowania prawa narodowego do wspólnotowego. W porównaniu do innych państw regionu Słowacja w błyskawiczny sposób prowadziła negocjacje, zamykając poszczególne obszary w ciągu dwóch i pół roku:

- 2000: Statystyka; Stosunki zewnętrzne; Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa; Polityka społeczna i zatrudnienia; Małe i średnie przedsiębiorstwa; Nauka i badania; Edukacja, kształcenie i młodzież; Polityka przemysłowa; Kultura i polityka audiowizualna.
- 2001: Unia gospodarcza i walutowa; Swobodny przepływ towarów; Swoboda świadczenia usług; Prawo spółek; Telekomunikacja i techniki informacyjne; Unia celna; Swobodny przepływ osób; Swobodny przepływ kapitału; Energetyka; Ochrona konsumentów i zdrowia; Środowisko; Kontrola finansowa.
- 2002: Podatki; Polityka transportowa; Rolnictwo; Rybołówstwo; Wymiar sprawiedliwości i sprawy wewnętrzne; Polityka regionalna; Polityka konkurencji; Finanse i budżet; Instytucje; Inne (Figel' 2001: 97–102).

Warto podkreślić olbrzymią determinację Słowaków w procesie negocjacyjnym. Z państwa, które w okresie rządów Mečiar wypadło z pierwszej grupy kandydujących, Słowacy zrobili olbrzymi krok naprzód, stając się liderem tego procesu.

Jednym z wielu zadań, które miały być rozwiązane podczas szczytu w Nicei, była kwestia zmiany kształtu UE po przystąpieniu kolejnych państw. Zdecydowano, że w przypadku rozszerzenia jej do 27 członków ogólna suma głosów ważonych w Radzie UE miała wynieść 345, z czego Słowacji, podobnie jak Danii, Finlandii, Irlandii i Litwie, miało

przypaść 7 (Barcz, Trzaskowski 2004: 29). W Nicei zdecydowano też o zwiększeniu liczby członków Parlamentu do 732. Słowacja otrzymała 14 miejsc. Zwiększono skład Trybunału Obrachunkowego i Trybunału Sprawiedliwości. Słowacy mieli być również reprezentowani w Komitecie Regionów i Komitecie Ekonomiczno-Społecznym (Płonka 2003: 115–117).

W wielu państwach negocjujących dużą rolę odgrywały kwestie związane z wartościami chrześcijańskimi. W Słowacji część eurosceptyków twierdziła, iż wejście do struktur unijnych będzie równoznaczne z wprowadzeniem zezwolenia na aborcję, eutanazję, małżeństwa homoseksualistów i legalizację prostytucji. Parlament Słowacji przyjął 30 stycznia 2002 r. deklarację niezależności kraju od Unii na wypadek, gdyby jej przepisy były sprzeczne z wartościami chrześcijańskimi. Posłowie zastrzegli prawo do podejmowania innych niż UE decyzji w trzech kwestiach: ochrony życia i godności człowieka od poczęcia aż do śmierci, ochrony rodziny i instytucji małżeństwa oraz w sferze służby zdrowia, oświaty i wychowania. Za jego przyjęciem głosowali wspólnie posłowie partii prawicowych tworzących rząd Dzurindy oraz opozycji (Grabiński 1 II 2002, nr 27: 11).

Premier kończącej przewodnictwo w UE Danii Anders Fogh Rasmussen podjął starania mające na celu zakończenie negocjacji podczas szczytu w Kopenhadze (12–13 grudnia 2002 r.). Sam przebieg negocjacji był pełen napięcia, biorąc pod uwagę fakt, że wynegocjowanie jak najkorzystniejszych warunków miało znaczenie dla rządów państw wstępujących do struktur europejskich. Gorsze warunki rodziły obawy, że traktat akcesyjny może zostać odrzucony. Ostatecznie Słowacja przyjęła kilka okresów przejściowych: nabywanie ziemi przez obcokrajowców, swobodny przepływ usług, rolnictwo, transport, budownictwo, sektor transportowy, otwarcie rynków pracy (Bilčík 2002: 445–458).

Interesujące spojrzenie na negocjacje z UE przedstawił słowacki socjolog Michal Vašečka. Uważał on, iż w przeciwieństwie do Polski, gdzie widać wyraźny podział na eurosceptyków i euroentuzjastów, na Słowacji powstał ogólnokrajowy konsensus, choć według niego jest on tylko chwilowy i koniunkturalny. Podczas gdy w Polsce dyskutowano od lat, Słowacy musieli doganiać sąsiadów w negocjacjach. Vašečka nie obawiał się natomiast o frekwencję podczas referendum (Vašečka 17–18 V 2003, nr 114: 6), choć jego optymizm okazał się przedwczesny.

Referendum akcesyjne odbyło się 16–17 maja 2003 r. (głosowanie trwało od godziny 14:00 w piątek do 14:00 w sobotę). Wzięło w nim

udział 52,15% obywateli. W pierwszym dniu frekwencja nieznacznie przekroczyła 25%, więc najważniejsi politycy, w tym prezydent Rudolf Schuster oraz przewodniczący parlamentu Pavol Hruszovský, wystąpili z apelem, w którym wezwali obywateli do udziału w referendum. Słowacy odpowiadali na pytanie: *Czy zgadza się Pan/Pani z tym, aby Republika Słowacka stała się państwem członkowskim Unii Europejskiej?* Za integracją z UE opowiedziało się 92,46% głosujących, a 6,2% było przeciw. Wyniki referendum były wiążące, bo zgodnie z wymogami w głosowaniu wzięło udział ponad 50% uprawnionych. W największej bratysławskiej dzielnicy Petržalka wiele młodych osób oddało głos w ciągu ostatnich trzydziestu minut. Ostatecznie Słowację do UE wprowadzili mieszkańcy największych miast: Bratysławy i Koszyc, gdzie w niektórych dzielnicach zagłosowało ponad 60% mieszkańców. To wystarczyło, aby zrekompensować niską frekwencję np. w granicznym z Polską kraju żylińskim. Najwyższa frekwencja była w trzech dzielnicach Bratysławy, najmniejsza w położonym tuż przy granicy z Polską powiecie Czadca – 36,8%. W dwóch (na osiem) krajach oraz 30 (na 79) powiatach frekwencja była niższa niż 50% (Grabiński 19 V 2003, nr 115: 10).

Traktat akcesyjny został podpisany, wspólnie z pozostałymi dziewięcioma państwami, 16 kwietnia 2003 r. w Atenach (DzU 2004 nr 90, poz. 864). Nazajutrz państwa kandydujące uzyskały status aktywnego obserwatora pozwalający na udział w posiedzeniach wszystkich gremiów UE, prezentowanie swoich stanowisk, lecz bez formalnego udziału w podejmowaniu decyzji. Słowacki parlament ratyfikował go 1 lipca 2003 r. większością 129 do 10. Przeciwni byli przedstawiciele Komunistycznej Partii Słowacji. 26 sierpnia 2003 r. prezydent Schuster uroczystie podpisał traktat ratyfikacyjny. Odbyło się to w obecności premiera Dzurindy, przewodniczącego parlamentu Hruszovský'ego, przedstawiciela Komisji Europejskiej Erica van der Lindena (Gábelová, Gajdzica, Mesežnikov 2003: 786–789). Z dniem 1 maja 2004 r. dziesięć nowych państw przystąpiło do Unii Europejskiej.

W czerwcu 2004 r. odbyły się wybory do Parlamentu Europejskiego. Były one pierwszym publicznym sprawdzianem popularności Unii i idei integracji wśród państw nowej „dziesiątki”. Nie wypadł on najlepiej pod względem frekwencji. W nowych państwach była ona niższa o około 20% niż w państwach „piętnastki” (26% wobec 47,8%). Przyczyną był „deficyt demokracji” i obojętność wynikająca ze zmęczenia wewnętrznym życiem politycznym. Głosowanie z kolei potwierdziło tendencje widoczne w całej Unii: najlepsze wyniki zanotowały partie

konserwatywne, prawicowe bądź populistyczne i antyeuropejskie, większym poparciem cieszyły się ugrupowania opozycyjne niż rządowe. Jeżeli chodzi o Słowację, to zanotowano w tym kraju najniższą frekwencję: 16,96% (Bilčík 2004: 445–447). Złożyło się na to kilka czynników. W dosyć krótkim odstępie czasu były to kolejne wybory: jesienią 2002 r. parlamentarne, w maju 2003 r. referendum, a w kwietniu 2004 r. prezydenckie. Spowodowało to zniechęcenie wyborców. W społeczeństwie panowało też stereotypowe przekonanie, iż w Parlamencie Europejskim „mało robią, a dużo biorą”. Przed samymi wyborami poszczególne partie nie organizowały zakrojonej na szeroką skalę kampanii wyborczej. Słowaccy posłowie wchodzi w skład: Europejskiej Partii Ludowej i Europejskich Demokratów, Grupy Socjalistów, Niezrzeszonych (www.europarl.europa.eu).

Biorąc pod uwagę Komisję, to zgodnie z ustaleniami w Nicei wprowadzono zasadę: jeden kraj – jeden komisarz. Ruch Chrześcijańsko-Demokratyczny zaproponował na stanowisko komisarza Jána Figel’a. W okresie od 1 maja 2004 r. pełnił funkcję komisarza ds. przedsiębiorstw i społeczeństw informacyjnych. Komisja pod przewodnictwem Prodiego kończyła swoją kadencję w październiku 2004 r. Kolejnym przewodniczącym został Portugalczyk Jose Manuel Barroso. Figel’ został tym razem komisarzem ds. edukacji, szkoleń, kultury i wielojęzyczności. Komisja nie zaczęła jednak pracować od 1 listopada 2004 r. Powodem był skandal wokół jednego z kandydatów na fotel komisarza, Włocha Rocco Buttiglione. Barroso ustąpił pod naciskiem parlamentu oraz opinii publicznej i Buttiglione zastąpił Franco Frattini. Figel’ oficjalnie zaczął piastować swą funkcję od 22 listopada 2004 r. (Bilčík 2004: 447–448).

Za rządów Mečiar’a miała miejsce polityczna izolacja Słowacji na arenie międzynarodowej. Stosunki bilateralne z państwami Europy Zachodniej, USA i sąsiadami nie przedstawiały się najlepiej. Przez brak dopełnienia kryteriów członkostwa w strukturach euroatlantyckich Słowacja nie została zaproszona do akcesji podczas szczytu w Madrycie w 1997 r. W następnym roku pozostałe państwa Grupy Wyszehradzkiej: Czechy, Polska i Węgry, przystąpiły do NATO. Rok 1997 przyniósł kolejną porażkę na arenie międzynarodowej. Podczas szczytu UE w Luksemburgu sześć państw: Czechy, Cypr, Estonia, Polska, Słowenia i Węgry, zostało zaproszonych do negocjacji. Słowacja znalazła się w tzw. grupie helsińskiej i w 1999 r. rozpoczęła proces negocjacyjny. Przełomowym momentem wydawała się tu dymisja rządu Mečiar’a, którego zastąpił Dzurinda. Od tego momentu wejście

do Unii Europejskiej stało się priorytetem nowego premiera. Z czasem Słowacy wyprzedzili w liczbie zamykanych rozdziałów szereg państw wchodzących w skład „grupy luksemburskiej”. Słowacja stała się państwem przyciągającym licznych inwestorów zagranicznych, wygrywając często rywalizację ze swoimi sąsiadami. Przyłgnęło do niej określenie „Tygrysa Europy Środkowej”, na co wpływ miał dosyć wysoki wskaźnik wzrostu gospodarczego. Transformacja ustrojowa i gospodarcza pociągała za sobą także negatywne aspekty. Należałoby do nich zaliczyć wysoką stopę bezrobocia oraz problemy związane z polityką społeczną. Chodzi tu konkretnie o olbrzymie wydatki skarbu państwa na pomoc socjalną dla mniejszości romskiej. Referendum unijne stało się manifestacją poparcia społeczeństwa słowackiego dla integracji. Niepokojący był jedynie fakt, że frekwencja nieznacznie przekroczyła wymagane 50%. W podobnie entuzjastycznym tonie wypowiadali się przedstawiciele niemalże wszystkich partii. Jedyne wątpliwości, które się pojawiały, były natury światopoglądowej.

Bibliografia

- Barcz J., Trzaskowski R., 2004, *Przyszły Traktat Konstytucyjny*, Warszawa.
- Bilčík V., 2002, *Integrácia SR do Európskej únie* [w:] *Slovensko 2002. Súhrnná správa o stave spoločnosti*, red. M. Kollár, G. Mesežnikov, Bratislava.
- Bilčík V., *Slovensko a Európska únia* [w:] *Slovensko 2004. Súhrnná správa o obecnych stave spoločnosti*, red. M. Kollár, G. Mesežnikov, Bratislava.
- Đurica M.S., 1996, *Dejiny Slovenska a Slovákov*, Bratislava.
- Gábelová B., Gajdzica M., Mesežnikov G., 2003, *Kronika udalostí (1. decembra 2002 – 30. novembra 2003)* [w:] *Slovensko 2003. Súhrnná správa o stave spoločnosti*, red. M. Kollár, G. Mesežnikov, Bratislava.
- Grabiński T., 2002, *Wartości nie oddamy*, „Gazeta Wyborcza” 1 II 2002, nr 27.
- Grabiński T., 2003, *Bratysława przeważyła*, „Gazeta Wyborcza” 19 V 2003, nr 115.
- Kołodziejczyk-Konarska K., 2002, *Proces rozszerzania Unii Europejskiej na państwa Europy Środkowej i Wschodniej* [w:] *Unia Europejska. Nowy typ wspólnoty międzynarodowej*, red. E. Haliżak, S. Parzymies, Warszawa.
- Łastawski K., 2006, *Historia integracji europejskiej*, Toruń.
- Łoś R., 2007, *Polityka zagraniczna Słowacji*, Łódź.
- Płonka B., 2003, *Polityka Unii Europejskiej wobec Europy Środkowej*, Kraków.
- Strona internetowa Parlamentu Europejskiego, www.europarl.europa.eu/members/public/geosearch/serch.do?country=SK&language=PL, Posłowie Parlamentu Europejskiego ze Słowacji (dane z 10 II 2008).
- Traktat Akcesyjny z 16 IV 2003, DzU 2004 nr 90, poz. 864.
- Vašečka M., 2003, *Polski i Słowacji nie da się porównać*, „Gazeta Wyborcza” 17–18 V 2003, nr 114.

Slovakia on the Road to the European Union

Abstract

The Slovak Republic was born on 1 January 1993 resulting from a disintegration of the Czecho-Slovak Federation. Just like in the case of the other Eastern European countries, its foreign policy priority was defined in terms of the Republic's integration with Euro-Atlantic structures. Compared to the other states in the region, the road of Slovakia to the European Union seems most exceptional. This exceptionality was caused by the political line pursued by Vladimír Mečiar's cabinet in the period of 1994–1998, which led to international isolation of Slovakia, made the country's bilateral relations with the neighbouring countries deteriorate, and let basic human rights be violated. Discrimination of the Roma and Hungarian minorities, using secret police forces to fight opposition as well as an increase in nationalist feelings resulted in Slovakia's drop-out of the first group of CEE countries to apply for the EU membership. Slovakia's relations with Hungary were particularly tense because of the Hungarian minority problem and the issue of Beneš's decrees constituting a basis on which the property of many Hungarians had been confiscated after the war. The situation changed in 1998 when the so called „broad coalition” assumed power in Slovakia, led by Mikuš Dzurinda. Dzurinda's cabinet's energetic efforts resulted in the Slovak Republic being invited back to the membership negotiations during the EU summit in Helsinki in 1999.

In a short time the Slovaks became the leader of the negotiation process. Slovakia became a country attractive for many foreign investors, which contributed to its rapid economic growth. The systemic and economic transformation entailed, however, considerable costs exemplified by the rise of unemployment and much increased budget expenses to cover the social assistance needs. The EU accession referendum proved to be the Slovak population's manifestation in support of European integration. The fact that the referendum attendance only slightly exceeded the required minimum of 50% was, nonetheless, a case of concern. Representatives of practically all of the Slovak political parties spoke enthusiastically in favour of accession to the European Union. Some doubts were only voiced regarding dominant social views. Slovakia is a country of fairly small demographic potential. It is inhabited by barely 5,4 mln people. This is translated into an expected level of influence of Slovakia within the EU, which is insignificant. The Slovaks are represented by 1 commissioner, 14 deputies at the European Parliament, 7 ballots in the Council of the European Union, and some representatives in other Union's institutions. In the circumstances, the Slovaks will be forced to seek allies to pursue their goals.